

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 21/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. januára 2004 predbežne prerokoval sťažnosť A. B., Ž. n. H.; J. B., Č.; A. B., Čadca; Z. B., Ž. n. H.; E. B., N.; F. C., B. B.; A. C., B. B.; Ing. I. C., B. B.; B. C., B. B.; V. Č., Ž. n. H.; M. Č., Ž. n. H.; E. F., Ž. n. H.; M. G., P.; J. H., B. B.; M. H., B. B.; Ž. H. Ž. n. H.; D. J., Č.; J. J., U.; Mgr. P. J., P.; I. J., P.; J. K., K.; H. K., Ž. n. H.; Ing. P. K., B. B.; M. K., Ž. n. H.; Š. K., Ž. n. H.; A. K., Ž. n. H.; D. K., V.; Š. K. Č.; Š. K., Č.; Š. K., Č.; M. K., B. B.; M. K., B. B.; J. M., B. B.; J. M., B.; H. M. L.; Ľ. N., P.; E. N., P.; L. N., P.; B. P., B. B.; MUDr. A. P., B. B.; R. P., B. B.; J. P., Z.; F. S., B. B.; P. S., P.; Ľ. S., P.; P. S., P.; M. Š., K.; MUDr. A. T., B. B.; J. V., Z.; H. V., Z.; M. W., B. B.; A. W., B. B.; I. W., B. B., a V. S., B. B., zastúpených advokátkou JUDr. D. Š., Advokátska kancelária, B. B., vo veci porušenia čl. 55 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Ministerstva financií Slovenskej republiky, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a Úradu pre finančný trh v súvislosti s činnosťou nebankových subjektov a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť sťažovateľov A. B., J. B., A. B., Z. B., E. B., F. C., A. C., Ing. I. C., B. C., V. Č., M. Č., E. F., M. G., J. H., M. H., Ž. H., D. J., J. J., Mgr. P. J., I. J., J. K., H. K., Ing. P. K., M. K., Š. K., A. K., D. K., Š. K., Š. K., Š. K., M. K., M. K., J. M., J. M., H. M., Ľ. N., E.

N., L. N., B. P., MUDr. A. P., R. P., J. P., F. S., P. S., Ľ. S., P. S., M. Š., MUDr. A. T., J. V., H. V., M. W., A. W., I. W. a V. S. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. decembra 2003 doručená sťažnosť A. B., Ž. n. H.; J. B., Č.; A. B., Č.; Z. B., Ž. n. H.; E. B., N.; F. C., B. B.; A. C., B. B.; Ing. I. C., B. B.; B. C., B. B.; V. Č., Ž. n. H.; M. Č., Ž. n. H.; E. F., Ž. n. H.; M. G., P.; J. H., B. B.; M. H., B. B.; Ž. H., Ž. n. H.; Č.; J. J., Mgr. P. J., P.; I. J., P.; J. K. K.; H. K., Ž. n. H.; Ing. P. K., Hečkova 3, B. B.; M. K., Ž. n. H.; Š. K., Ž. n. H.; A. K., Ž. n. H.; D. K., V.; Š. K.Č.; Š. K., Č.; Š. K., Č.; M. K., B. B.; M. K., B. B.; J. M., B. B.; J. M., B.; H. M., L.; Ľ. N., P.; E. N., P.; L. N., P., B. P., B. B.; MUDr. A. P., B. B.; R. P., B. B.; J. P., Z.; F. S., B. B.; P. S., P.; Ľ. S., P.; P. S., P.; M. Š., K.; MUDr. A. T., B. B.; J. V., Z.; H. V., Z.; M. W., B. B.; A. W. B. B.; I. W., B. B., a V. S. B. B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. D. Š., Advokátska kancelária, B. B., ktorou namietali porušenie čl. 55 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) nečinnosťou Ministerstva financií Slovenskej republiky, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a Úradu pre finančný trh v súvislosti s činnosťou nebankových subjektov.

Sťažovatelia uviedli, že so spoločnosťami Horizont Slovakia, a. s., Košice; BMG, s. r. o., Košice; AGW, a. s., Košice, ako aj s BDV – družstvom Banská Bystrica uzavreli v presnejšie neuvedenom čase rôzne typy zmlúv (zmluvy o pôžičke, zmluvy o tichom spoločenstve, zmluvy o budúcich darovacích zmluvách, ako aj dohody o vrátení ďalšieho vkladu s BDV – družstvom Banská Bystrica), na základe ktorých v zmysle dohodnutého plnenia poskytli svoje finančné prostriedky označeným podnikateľským subjektom (ďalej aj „nebankové subjekty“).

Sťažovatelia tak konali podľa vyjadrenia právnej zástupkyne predovšetkým preto, lebo „*tieto spoločnosti ponúkali občanom výhodné zhodnotenie ich finančných vkladov*“,

pričom uzatvorením menovaných zmlúv „prevzali uvedené subjekty na seba zmluvnú povinnosť zabezpečiť vkladateľom podiel na zisku, výnos, alebo zúročenie vkladov“.

Podľa právnej zástupkyne sťažovateľov: „Niet pochyb o tom, že uvedené spoločnosti vykonávali činnosť na základe verejnej výzvy, zhromažďovali finančné prostriedky za účelom investovania v zmysle zákona č. 248/1992 Zb. o investičných spoločnostiach a investičných fondoch. Táto činnosť, podľa uvedeného zákona podlieha licenciám. (...)“

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti namietajú, že ústredné orgány štátnej správy a špeciálne orgány štátu „t. j. Ministerstvo financií SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo vnútra SR, Generálna prokuratúra, Úrad pre finančný trh a Ústredné daňové riaditeľstvo v rámci svojich zákonných povinností nevenovali dostatočnú pozornosť pôsobeniu tzv. nebankových subjektov. Podiel viny nesie vláda Slovenskej republiky, ktorá nedokázala v rámci svojej ústavnej povinnosti zabezpečiť ochranu majetku občanov, lebo včas a účinne nezasiahla. (...) Sťažovatelia tvrdenie o zodpovednosti Ministerstva financií SR a ďalších Ústredných orgánov SR za nezákonnú činnosť tzv. nebankových subjektov a ich následný krach opierajú o ustanovenia zákona č. 347/1990 Zb. o organizácii Ministerstiev, predovšetkým o §§ 4, 16, 28, 29 a 30, ďalej o ustanovenia §§ 59, 60 a 62 zákona č. 385/1999 Z. z. o kolektívnom investovaní v platnom znení, podľa ktorého dohľad vykonáva „Úrad“, pričom zákonodárca mal na mysli Úrad pre finančný trh, kreovaný zákonom 329/2000 Z. z.“. V tejto súvislosti sťažovatelia poukazujú na čl. 12 ústavy v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy, podľa ktorého každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa právnej zástupkyne sťažovateľov „Medzi nečinnosťou vlády, ústredných orgánov štátnej správy, špeciálnych orgánov SR, pri zabránení nezákonnej činnosti tzv. nebankových subjektov a poškodením sťažovateľov je priama súvislosť, čím štát Slovenská republika týmto občanom spôsobil ujmu na ich právach“, pričom „Sťažovatelia využili bezúspešne všetky možné prostriedky nápravy a v danom prípade je ich právom domáhať sa ochrany na Ústavnom súde Slovenskej republiky“.

Na základe tvrdení obsiahnutých v sťažnosti sťažovateľa žiadajú, aby ústavný súd ich sťažnosť prejednal a nálezom vyslovil: „*Nekonanim Ministerstva financií Slovenskej republiky, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Úradu pre finančný trh Slovenskej republiky bolo porušené ústavné právo sťažovateľov zakotvené v čl. 55 Ústavy Slovenskej republiky a priznáva sa im diferencované finančné zadosťučinenie, ktoré bude vyplatené Ministerstvom financií do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti nálezu takto: (...)“.*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 55 ods. 1 ústavy hospodárstvo Slovenskej republiky sa zakladá na princípoch sociálne a ekologicky orientovanej trhovej ekonomiky.

Podľa čl. 55 ods. 2 ústavy Slovenská republika chráni a podporuje hospodársku súťaž. Podrobnosti ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky na jeho prijatie na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu podania a najmä návrhu na rozhodnutie (petitu) vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie čl. 55 ústavy v dôsledku nečinnosti príslušných orgánov Slovenskej republiky vo vzťahu k pôsobeniu nebankových subjektov.

Základnou ústavnou podmienkou konania o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je sťažovateľom namietané porušenie niektorých jeho základných práv alebo slobôd zaručených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, pričom ochrana uvedeného práva v okolnostiach daného prípadu nepatrí do právomoci všeobecných súdov.

V ustanoveniach čl. 55 ústavy sú zakotvené základné ústavné princípy limitujúce právnu úpravu hospodárskych a ekonomických aktivít v Slovenskej republike, ako aj samotnú hospodársku politiku štátu na báze trhovej ekonomiky zahŕňajúc podporu a ochranu konkurenčného hospodárskeho prostredia, vytváranie právnych prostriedkov a záruk proti obmedzovaniu hospodárskej súťaže (napr. PL. ÚS 13/97) za súčasného rešpektovania záujmu na zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja v oblasti ochrany prírodných zdrojov a životného prostredia, ako aj v oblasti sociálnej.

Z ustanovení čl. 55 ústavy však nemožno vyvodiť pozitívne právo fyzickej osoby alebo právnickej osoby voči štátu (prípadne jeho mocenským orgánom) na elimináciu, prípadne kompenzáciu strát vyplývajúcich z rizík spojených s jej dobrovoľnou účasťou v podnikateľských, resp. súkromnoprávných vzťahoch založených na báze zmluvnej voľnosti.

V okolnostiach daného prípadu nepokladal preto ústavný súd samotný čl. 55 ústavy za ústavnú bázu pre poskytnutie ústavnej ochrany sťažovateľov.

Na základe uvedeného dospel ústavný súd k záveru, že v danom prípade orgány, ktoré sťažovatelia vo svojej sťažnosti označili ako porušiteľov ich základných práv, sa tohto porušenia, tak ako to v petite sťažnosti žiadajú sťažovatelia vysloviť, nemohli dopustiť.

Táto skutočnosť zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, tak ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Sťažovatelia v odôvodnení svojej sťažnosti poukázali aj na čl. 20 ods. 1 ústavy garantujúci právo vlastníť majetok, rovnosť vlastníckeho práva, ako aj rovnakú ochranu vlastníckeho práva všetkých vlastníkov v spojení s čl. 12 ústavy. Vo vzťahu k uvedeným článkom sa však sťažovatelia rozhodnutia ústavného súdu nedomáhali. Ústavný súd sa preto, súc viazaný návrhom (20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), sťažnosťou sťažovateľov zaoberal v rozsahu, v akom predmet konania vymedzila právna zástupkyňa sťažovateľov v petite sťažnosti.

Pokiaľ však ide o uvedenú časť odôvodnenia sťažnosti, možno poukázať na rozhodnutie ústavného súdu z 29. októbra 2003 v obdobnej veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 220/03, v ktorom ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti pre absenciu príčinnej súvislosti medzi porušením základných práv sťažovateľov (vlastníckeho práva upraveného v čl. 20 ods. 1 ústavy) a sťažovateľmi označenou nečinnosťou orgánov verejnej moci (vlády Slovenskej republiky, Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Úradu pre finančný trh, Ústredného daňového riaditeľstva, Ministerstva financií Slovenskej republiky, Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Národnej banky Slovenska).

Taktiež je potrebné uviesť, že ochrana vlastníckeho práva porušeného spôsobením majetkovej škody v dôsledku prípadného nesprávneho úradného postupu štátnych orgánov patrí do právomoci všeobecných súdov (§ 18 a § 26 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom),

v dôsledku čoho je v takýchto prípadoch v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy vylúčená právomoc ústavného súdu konať o veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2004